

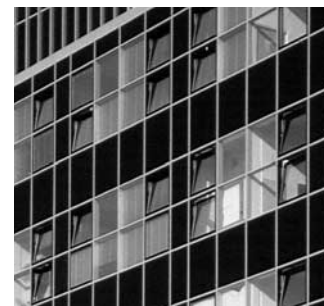
Vážení čtenáři,

s jistou nadsázkou lze říci, že letošní rok památkové péče byl ve znamení kulturního dědictví architektury 20. století. Po úspěšném pracovním semináři nazvaném *Složitosti a rozpory moderní architektury a její památkové ochrany* uskutečněném v září tohoto roku v Ostravě, o jehož průběhu se dozvíte více v rubrice Semináře a konference v některém z dalších čísel, se vám dostává do rukou specializované číslo Zpráv památkové péče věnované tomuto stále opomíjenému tématu. Přestože postoj k památkám minulého století se za poslední desetiletí výrazně posunul směrem k systematické, a nikoliv pouze nahodilé ochraně, jsou tyto objekty i nadále na okraji veřejného a památkového zájmu. Přitom moderní architektura je vedle průmyslového dědictví nejvíce ohroženou skupinou v rámci památkového fondu, neboť doposud není vnímána jako rovnocenná tradičním kulturním statkům. To, co je považováno za odkaz minulosti a nedílnou součástí staré architektury, je u moderních staveb často lehkomyšlně likvidováno jako nepodstatné. Alarmující je, že tento trend zaznamenáváme nejen u laické veřejnosti, ale i u mnohých odborných pracovníků. V důsledku toho zaniká celá řada kvalitních modernistických a funkcionalistických interiérů či výtvarných a technických detailů. Pak se může stát, že je radikálně pozměněna dispozice chráněného objektu, jako tomu bylo v případě hotelu Juliš v Praze na Václavském náměstí, nebo je zlikvidován doklad bruselské éry v české architektuře – jedinečná Bruselská restaurace.

To, že se společnost stará o památky 20. století špatně, konstatoval již na prvním ostravském semináři věnovaném problematice moderní architektury v roce 1999 ve svém příspěvku Rostislav Švácha. Příčinu viděl v nezájmu institucí památkové péče, nekulturnosti vlastníků, nevzdělanosti a přemrštěných ambicích projektantů. Za šest let se mnohé změnilo – především zájem památkové péče výrazně posílil, přesto ani dnes není situace příznivá. Důvodem je malá informovanost veřejnosti a stále přetrvávající převaha komerčních zájmů investorů nad kulturností. To ovšem platí obecně při obnově kterékoliv stavební památky. V institucionální oblasti je velká pozornost věnována inventarizaci památkového fondu 20. století, jež přispívá k podchyčení významných realizací nejen ve velkých centrech, ale i v méně exponovaných oblastech. Výměnu informací a užitečné tříbení názorů přinášejí i četné odborné konference a semináře. Velmi cenná je také prezentace zdařilých příkladů obnovy. V této souvislosti je uváděna především Müllerova vila v Praze od Adolfa Loose. Bezpochyby výjimečný počin města Prahy, masivně podpořený památkovou péčí, ukazuje, jak důležitá je při obnově památek role investora. Obdobným pozitivním příkladem je zlínská „Jednadvacítka“ navržená Vladimírem Karfíkem, která je zase dokladem nezbytného kompromisu odborníků při reanimaci nevyužitých kulturních památek. Po rozpačitém začátku se pozitivně vyvíjí i příprava obnovy brněnské vily Tugendhat od Miese van der Rohe. V uvedených příkladech je snaha po autenticitě v souladu se záměrem zpřístupnění památky veřejnosti – navíc podpořená dostatečným objemem finančních prostředků. O to cennější, bohužel málo zmiňované je postupné, velmi pietní restaurování funkcionalistických staveb, které si ponechaly svou původní obytnou funkci, a to i při výrazně vyšších nákladech na bydlení, přitom s minimální státní dotací na obnovu. Za všechny mi dovoluďte uvést dvě památky meziválečné avantgardní architektury, které měly štěstí na kultivované vlastníky – vilu Friedricha Schmelovského v Jablonci nad Nisou od architekta Heinricha Lauterbacha nebo Lískovu vilu v Ostravě od architektů Vladimíra a Čestmíra Šlapetových.

Pozitivních příkladů obnovy památek moderní architektury je dnes již celá řada. O mnohých se dočtete na stránkách tohoto čísla. Bohužel, celá řada architektonických skvostů 20. století bez povšimnutí stále chátrá. Doufejme, že ke zvýšení zájmu o památky moderní architektury přispěje i toto číslo Zpráv památkové péče. Děkuji všem, kteří se zasloužili o jeho vydání.

Nada GORYCZKOVÁ

OBSAH

IN MEDIAS RES

Musí dosáhnout stavba „plnoletosti“, aby se stala památkou? Anketa / 383
Kateřina Bečková, Palác Lucerna a jeho současné problémy. Rozhovor s Dagmar Havlovou o „duši“ Lucerny / 387

OBNOVY PAMÁTEK – PAMÁTKY Z 20. STOLETÍ

Rostislav Švácha, Tři dobré rehabilitace poválečné architektury / 393
Eva Krčmářová, Obchodní a živnostenská komora v Opavě – palác Emma / 397
Radmila Kreuzzigerová, Městské průmyslové a historické muzeum v Hradci Králové / 401
Kristýna Kolajová, Památkově chráněné vily, jejich obnova a využití / 405
Jiří Křížek, V půli cesty. Poznámky k obnově Hoffmannova domu v Brtnici / 406
Radmila Kreuzzigerová, Markova vila v Holoubkově / 410
Kristýna Kolajová, Bauerova vila v Libodřicích / 412

MATERIÁLIE, STUDIE – PAMÁTKY Z 20. STOLETÍ

Nada Goryczková, Ostravice – rekreační zázemí meziválečného Ostravska / 416

MATERIÁLIE, STUDIE – II. ČÁST

Petr Chotěbor, Péče o katedrálu sv. Víta, Václava a Vojtěcha v letech 1994–2004 / 422
Pavel Jákl, Objev hvozdového valachu v Semíně u Přelouče / 427
Václav Paukert, Nález středověkých maleb v kostele sv. Anny v Boršově u Mor. Třebové / 429
Květa Křížová, Nová interiérová instalace na zámku v Děčíně / 432
Gabriela Němcová, Podoba jedné generace rožmberských hudebníků / 437

Z ARCHIVU PLÁNŮ

Adam Hnojil, *Pavel Zahradník*, Reprodukce zničeného plánu Smíchova z doby po roce 1713 / 440

PAMÁTKOVÁ PÉČE V OBRAZECH – VÁŽNĚ I NEVÁŽNĚ

Michal Jančo, Získala Pražská památková rezervace svého patrona? / 443

JUBILEUM

Čtyřicet let od založení ICOMOS (*Vlastimil Vinter*) 445/ ICOMOS v současnosti (*Josef Štulc*) 446/
Sedmdesát let JUDr. Milana Žďárského (*Jiří Dvorský*) 447/

INFORMACE

Nová kamenná díla na Pražském hradě (*Václav Rybařík*) 448/ Kresby Aloise Terše (*Lubomír Procházka*) 450/
Poděkování českým restaurátorům památek! (*Māris Skanis*) 451/

SEMINÁŘE, KONFERENCE, AKCE

Mezinárodní kastellologická konference Castrum Bene 9 (*Tomáš Durdík*) 452/ Kryštof Dientzenhofer (7. 7. 1655 – 20. 6. 1722) (*Zdeňka Paukertová*) 452/ Archeologie a veřejnost (*Michal Tryml*) 453/

RECENZE, BIBLIOGRAFIE

Publikace Svět vzhůru nohama (*Helena Čížinská*) 453/ Průvodce po evropských muzeích v přírodě (*František Ledvinka*) 455/ Poutní místa jihozápadní Moravy (*Martin Zeman*) 456/ Zrod nové tradice? Forum Urbes Medii Aevi (*Michal Tryml*) 456/ Publikace Svatá trojice (*Vítězslav Štajnochr*) 457/

Z OBSAHU ODBORNÝCH ČASOPISŮ

/ 458

RESUMÉ

Zusammenfassung / 460, Summary / 462

